

Noor 92 Publications
og
Islamsk Litteraturforening

40 beretninger om å følge profetisk tradisjon

Abo Mahi Yasir Hussain

© Noor 92 Publications 2026
© Islamsk Litteraturforening 2026
40 beretninger om å følge profetisk tradisjon

ISBN 978-82-93517-39-9

Oslo, 2026

Det må ikke kopieres fra dette manuset i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Innhold

Innledning	5
Betydning	5
Koranen	6
Profetisk tradisjons rolle og nødvendighet	9
Former for profetisk tradisjon	12
Det som ble sagt av profeten ﷺ	12
Det som ble praktisert av profeten ﷺ	12
Det som ble godkjent av profeten ﷺ	14
De troendes handlinger og profetisk tradisjon	14
Oppsummering	15
Profeten Moḥammad ﷺ advarte mot å utelate profetisk tradisjon	19
Det forbudte og det pålagte finnes ikke bare i Koranen	20
Profetisk tradisjon er guddommelig åpenbaring	21
Profeten Moḥammads ﷺ befalings status	24
Profeten Moḥammad ﷺ talte bare sannheten	25
Profetisk tradisjon ble skrevet ned og memorert av følgesvennene, og ordet <i>ḥadīth</i> fantes på deres tid	25
Den nest høyeste kilden i islam	26
Koranen og profetisk tradisjon er Guds ubrytelige rep	27
Trofasthet til troen kommer fra både Koranen og profetisk tradisjon	28

Befalingen om å holde seg fast til profetisk tradisjon og de rettlede kalifenes tradisjon	29
Belønningen av å følge profetisk tradisjon	29
Lydighet mot profeten Moḥammad ﷺ er lydighet mot Gud	30
Den beste rettlede	31
Profeten Moḥammad ﷺ har mer rett til å bli fulgt enn andre	32
De som har kunnskap om profetisk tradisjon, skal lære det bort	33
Den som innfører en god handling basert på islams lære	35
Den som vender bort fra profetisk tradisjon	35
Kjetterske innføringer er ikke en del av islam	36
Å lyve om profeten Moḥammad ﷺ	37
Å respektere og følge profetisk tradisjon	37
Litteraturliste	41

Innledning

Vi ser nærmere på profetisk tradisjon (سنة – *sonnah*) innledningsvis gjennom islams primære kilde og begrepets betydning. Det er viktig og relevant for oss å vite at profetisk tradisjon er den nest øverste kilden i islam, for uten den er det ikke mulig å forstå Koranen fullt ut – den øverste kilden i islam.

Betydning

Sonnah defineres som den fulgte måten, den vedvarende praksisen eller livsførselen, enten den er god eller dårlig.^I

Leksikalsk er ordet *sonnah* (سنة) knyttet til hvordan en person handler og lever; én betydning er at en hersker opptrådte godt mot sitt folk.^{II} En persons oppførsel, i forhold til definisjonen av *sonnah*, kan være god eller dårlig. Med hensyn til den profetiske tradisjonen er *sonnah* kun anerkjent som en god måte å oppføre seg på. Derfor beskrives tilhengere av *sonnah* som tilhengere av den gode veien.^{III}

Den islamske betydningen av *sonnah* er det profeten Moḥammad ﷺ befalte og forbød, eller det profeten ﷺ godtok eller likte gjennom handlinger eller ord, inkludert handlinger som ikke direkte finnes i Koranen. Dette er grunnen til at religionen defineres som «boken og *sonnah*». Det vil si Koranen og de profetiske beretningene.^{IV} *Sonnah* defineres også som Guds visdoms vei.^V

Koranen nevner ordet *sonnah* ved å si:

«Det var framgangsmåten
for de som Vi sendte før
deg av sendebudene, og du
vil ikke finne noen endring
i Vår framgangsmåte.»^{VI}

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ
لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا

^I Moḥammad ibn Mokarram ibn Manẓūr al-Ifrīqī, *Lisān al-‘Arab* (Beirut: Dār Ṣādir, 1993), 13:225; Moḥammad ibn Moḥammad Mortadā az-Zabīdī, *Tāj al-‘Arūs min jawāhir al-Qāmōs* (Kuwait: Dār al-Hidāyah, 1965), 35:230–231.

^{II} Az-Zabīdī, *Tāj al-‘Arūs min jawāhir al-Qāmōs*, 12:117.

^{III} Moḥammad ibn Aḥmad al-Azharī, *Tahẓīb al-Loḡah*, red. av Moḥammad ‘Aud Mor‘ab (Beirut: Dār ihyā’ at-Torāth al-‘Arabī, 2001), 12:210–212.

^{IV} Al-Ifrīqī, *Lisān al-‘Arab*, 13:225.

^V Al-Ḥosayn ibn Moḥammad ar-Rāghib al-Iṣfahānī, *Al-Mofradāt fī gharīb al-Qor‘ān* (Beirut: Dār al-Qalam, 1991), 429.

^{VI} Koranen 17:77.

Det betyr at ordet *sonnah* eksisterer i islams primære kilde som framgangsmåte/vei/metode eller en måte å handle/være på. I tillegg til det lærer vi at de tidligere profetene hadde også noe som het *sonnah* (profetisk tradisjon). Guds bestemmelse er også kalt *sonnah* i det ovennevnte koranverset.

Koranen

Profetisk tradisjon består av det profeten Moḥammad ﷺ gjorde, sa og godkjente. *Hadīth*-vitenskapen (de profetiske beretningene) er en del av profetisk tradisjon.

Koranen er tydelig på at profetisk tradisjon er en del av religionen og skal følges:

«Si: 'Adlyd Gud og sendebudet!» Men hvis de vender bort, så liker ikke Gud de vantro.'^I

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

«Dere troende! Adlyd Gud, og adlyd sendebudet og dem som holder autoritet blant dere. Hvis dere er uenige om noen sak, henvis den til Gud og sendebudet hvis dere tror på Gud og den ytterste dag. Dette er det beste å gjøre, og det gir best resultat.»^{II}

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

«Men ved din Herre, de kan aldri bli sanne troende før de gjør deg til dommer i enhver uenighet som oppstår mellom dem, og etter det ikke føler noe nag

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

^I Koranen 3:32.

^{II} Koranen 4:59.

i hjertet mot den avgjørelsen du tar, og godtar med glede som fullstendig undergitt.»^I

«Den som adlyder sendebudet, han har i sannhet adlydt Gud, men den som vender bort, over dem har ikke Vi sendt deg som en oppsynsmann.»^{II}

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

«Si: 'Adlyd Gud, og adlyd sendebudet! Men hvis dere vender dere bort, påligger det bare sendebudet å forkynne budskapet som er ham pålagt, og dere påligger lydigheten som er dere pålagt. Og hvis dere adlyder sendebudet, vil dere oppnå rettledningen. Og det påligger sendebudet å bare forkynne budskapet helt klart.'»^{III}

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا
عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ
تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

«Gjør ikke sendebudets innkallelse blant dere til det samme som når dere kaller på hverandre. Sannelig, Gud kjenner til de av dere som sniker seg bort ved å lage unnskyldninger. De som

لَا يَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ
مِنْكُمْ لِيُؤَادُوا فُلَيْحَذِرَ الَّذِينَ يَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ
أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

^I Koranen 4:65.

^{II} Koranen 4:80.

^{III} Koranen 24:54.

motsetter seg sendebudets befaling, bør frykte at de skal bli rammet av en prøvelse, eller at de vil bli rammet av en smertefull pine.»^I

«Og det er ikke tillatt for noen troende mann og heller ikke noen troende kvinne at når Gud og Hans sendebud har avgjort en sak, å ha rett til noe valg i sin sak. Og den som er ulydig mot Gud og Hans sendebud, er uten tvil villedet i en klar villfarelse.»^{II}

«Og hva enn sendebudet gir dere, ta det imot. Og hva enn han forbyr dere, hold dere unna det. Og vær Gud bevisste! Sannelig, Gud er streng med straffen.»^{III}

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
كَبِيرًا

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ
فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

De ovennevnte koranversene klargjør profetisk tradisjons status i forhold til Guds befalinger. Profetisk tradisjon er en del av loven og ikke bare en midlertidig tradisjon. Hvis den var det, ville ikke Koranen gjort den til et krav for islamsk tro. Ved å bruke denne tilnærmingen gjør Koranen profetisk tradisjon evigvarende så lenge islamsk tro eksisterer.

^I Koranen 24:63.

^{II} Koranen 33:36.

^{III} Koranen 59:7.

Profetisk tradisjons rolle og nødvendighet

Koranen er den første og grunnleggende kilden i islam. Dens rolle er å forme en muslims tro og handlinger, men profeten Moḥammads ﷺ profetiske tradisjon er det som definerer den praktisk anvendelsen av det Gud har åpenbart i Koranen. Dette er fordi profetens ﷺ hovedoppgave var å formidle og forklare det Koranens ord sier. Koranens ord blir resitert muntlig, og forklaringen skjer gjennom hans ﷺ ord og handlinger. Noen ting krever en muntlig forklaring, mens andre ting krever fysisk forklaring. Slik som han ﷺ sa til følgesvennene at de skulle forrette tidebønnen på samme måte som de så ham ﷺ gjøre det.¹

Det er ikke mulig å si at man skal praktisere islam uten profetisk tradisjon fordi profetens ﷺ oppgave var å forklare Koranen slik at folk kunne forstå den og praktisere den. Koranen har noen lovbestemmelser som må forklares, sammenfattede påbud som må utdypes, og generelle regler som er blitt presisert gjennom profetisk tradisjon. Lovbestemmelser er blitt gitt i generell form, men så har profetisk tradisjon spesifisert dem.

Koranen opplyser om denne sannheten at Koranen og profetisk tradisjon har et evig forhold til hverandre og at profetisk tradisjons rolle er å klargjøre Koranen:

«Slik som Vi sendte et sendebud til dere fra deres eget folk, han resiterer for dere Våre ord og renser dere og lærer dere skriften og visdommen, og han lærer dere det dere ikke hadde kunnskap om.»^{II}

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ
آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

«Sannelig, Gud viste de troende stor gunst da Han sendte blant dem et sendebud som var av dem. Sendebudet resiterer for

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِنْ
قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

¹ Moḥammad ibn Ismā‘īl al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av Moḥammad Zohayr ibn Nāṣir an-Nāṣir (Beirut: Dār ṭauq an-Najāh, 2001), 1:128#631.

^{II} Koranen 2:151.

dem Guds ord og renser dem og lærer dem skriften og visdommen, enda før dette var de i klar villfarelse.»^I

«Dere skriftens folk! Sannelig, det har kommet til dere Vårt sendebud som klargjør for dere mye av det som dere holdt skjult av skriften, og unnskylder dere mye. Sannelig, det har kommet til dere et lys og en klar skrift fra Gud.»^{II}

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

«Og sannelig, Vi kom med en skrift til dem som Vi klargjorde i detaljer med kunnskap, den er rettleiding og nåde for det folk som tror.»^{III}

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ
هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

«Sannelig, Vi har åpenbart den som en arabisk Koran, for at dere skal forstå.»^{IV}

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

«Og Vi åpenbarte for deg Koranen for at du skal klargjøre for menneskeheten det som har blitt sendt til dem, og slik at de skal tenke

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ
وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

^I Koranen 3:164.

^{II} Koranen 5:15.

^{III} Koranen 7:52.

^{IV} Koranen 12:2.

grundig etter.»^I

«Og Vi åpenbarte skriften for deg for at du skal klargjøre for folk det de er uenige om. Og skriften er en rettleiding og en nåde for det folk som tror.»^{II}

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
اِحْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

«Og hvis Vi hadde gjort den til en ikke-arabisk koran, ville de i sannhet ha sagt: 'Hvorfor ble ikke dens ord klargjort i detaljer? Er skriften ikke-arabisk og profeten en araber?' Si: 'Den er rettleiding og helbredelse for de som tror. Men de som ikke tror, i deres ører er det døvhet, og det er for dem blindhet, det er som om disse blir ropt på fra et sted langt borte.'»^{III}

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ
آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا
هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ
وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ
مَكَانٍ بَعِيدٍ

«Han er Den som sendte et sendebud til Mekka-folket fra deres eget folk, han resiterer for dem Guds ord og renser dem og lærer dem skriften og visdommen, og sannelig, før dette var de i klar forvillelse.»^{IV}

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

^I Koranen 16:44.

^{II} Koranen 16:64.

^{III} Koranen 41:44.

^{IV} Koranen 62:2.

Former for profetisk tradisjon

De skriftlærde viser til tre former for profetisk tradisjon.

Det som ble sagt av profeten ﷺ

As-Sonah al-Qauliyyah (السنة القولية) er det som profeten Moḥammad ﷺ sa for å forklare Koranen, klargjøre en religiøs lovbestemmelse, formane eller rettlede til en handling. Dette er ord som følgesvennene har hørt og berettet videre. Det er hoveddelen av profetisk tradisjon som flertallet holder fast ved. Eksempler på det er ord som:^I

«Belønningen for ... وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَىٰ ...
handlinger avhenger av
intensjonen. Enhver person
vil få belønning ifølge det
han har intensjon om.»^{II}

«Det er syv personer som سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا
Gud vil gi skygge til på ظِلُّهُ ...
den dagen da det ikke vil
være noen skygge å få
utenom Hans skygge
[...].»^{III}

Profetens ﷺ ord går inn under følgende gudsord:

«[...] og heller ikke taler وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ
han av egen lyst, hans ord
er kun det som blir
åpenbart for ham.»^{IV}

Det som ble praktisert av profeten ﷺ

As-Sonah al-Fi'liyyah (السنة الفعلية) er det som profeten Moḥammad ﷺ utførte av handlinger og viste gjennom sin framgangsmåte med hensyn til praksis og lovgivning. Denne praksisen har blitt overlevert av følgesvennene gjennom nøyaktige beskrivelser av ulike sider ved

^I Moḥammad Moṣṭafá az-Zohaylī, *Al-Wajīz fī oṣōl al-Fiḥ al-Islāmī* (Damaskus: Dār al-Khayr, 2006), 1:186.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 5:56#3898.

^{III} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 1:133#660.

^{IV} Koranen 53:3–4.

hans ﷺ liv. Det skjedde enten gjennom oppfordring fra profeten ﷺ, slik som:

«[...] forrett tidebønnen slik som dere ser meg forrette den [...]»^I ... وَصَلُوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

«Dere må ta deres religiøse ritualer!»^{II} لِتَأْخُذُوا مَنَاسِكَكُمْ

Det kunne også være uten profetens ﷺ oppfordring. Det ser vi når følgesvennene beskrev en handling i krig, rettslige avgjørelser basert på vitneforklaringer og ed, gjeldsforhold, kjøp og salg og lignende. Dette uttrykte de ved å si: «Guds sendebud pleide å gjøre slik, eller gjorde slik.»^{III}

I Koranen finner vi befalinger om de to ovennevnte handlingene, men det er ikke blitt spesifisert hvordan de skal utføres:

«Forrett tidebønnen fra solens tilbakegang til nattens mørke, og resiter Koranen ved daggry. Sannelig, englene er til stede når Koranen resiteres ved daggry.»^{IV} أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ عَسْفِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

«Og det er for Gud det er pålagt folk å utføre pilegrimsferden til gudshuset, dersom de makter å komme seg til det.»^V وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 1:128#631.

^{II} Betydningen er: Lær deres religiøse ritualer fra meg og utfør dem slik jeg utfører dem. Moslim ibn al-Ḥajjāj an-Nīsābūrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av Moḥammad Foʻād ʻAbd al-Bāqī (Beirut: Dār iḥyāʾ at-Torāth al-ʻArabī, uten dato), 2:943#1297.

^{III} Az-Zoḥaylī, *Al-Wajīz fī oṣūl al-Fiqh al-Islāmī*, 1:186.

^{IV} Koranen 17:78.

^V Koranen 3:97.

Vi forstår at følgesvennene berettet profetens ﷺ ord og om hans ﷺ handlinger videre til de kommende generasjonene for at den profetiske tradisjonen skulle bevares for alltid, og for at de kommende muslimene skulle vite hvordan han ﷺ praktiserte de forskjellige tilbedelsene.

Det som ble godkjent av profeten ﷺ

As-Sonah at-Taqrīriyyah (السنة التقريية) er det som profeten Moḥammad ﷺ godkjente av følgesvennens uttalelser og handlinger, enten ved å være stille om det og ikke ta avstand fra det, eller ved å samtykke og vise sin tilfredshet og anerkjennelse. Profetens ﷺ godkjenning og samtykke til et utsagn eller en handling regnes da som om det var hans ﷺ praksis.

Az-Zoḥaylī (f. 1941) gir noen eksempler på det, slik som at en følgesvenn som utførte rituell renselse med ren jord for tidebønnen, og han fant vann etter å ha forrettet tidebønnen når han fortsatte reisen, uten å gjenta tidebønnen.^I Eller som da noen følgesvenner ble uenige om ettermiddagstidebønnen under slaget mot Banō Qorayzah, og begge gruppernes praksis ble godtatt av ham ﷺ.^{II} Bakgrunnen for at dette forstås som godkjent, er for at han ﷺ aldri var stille når det gjaldt usannheten. Derfor hvis noe ble gjort eller sagt foran profeten ﷺ, og han ﷺ var stille om det, er det bevis på at han ﷺ godtok det basert på islamsk lov.^{III}

De troendes handlinger og profetisk tradisjon

Aṭ-Ṭabarī (838–923) tolket koranverset 4:59 der det blir sagt at de troende skal adlyde Gud og adlyde profeten Moḥammad ﷺ. Å adlyde Gud om det Han har befalt de troende og forbudt dem, er å vise lydighet mot profeten Moḥammad ﷺ, for å vise ham ﷺ lydighet er å adlyde Gud. Dette betyr at det var Guds befaling at de troende skulle adlyde profeten ﷺ i det de ble pålagt og forbudt av ham ﷺ under hans ﷺ liv, mens etter hans ﷺ bortgang skal de troende følge den

^I Solaymān ibn al-Ash'ath as-Sijistānī, *Sonan Abī Dāwōd*, red. av Sho'ayb ibn Moḥarrām al-Arnā'ōṭ (Beirut: Dār ar-Risālah al-'Ālamiyyah, 2009), 1:253–254#338, al-Arnā'ōṭ: troverdige berettere.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:15#946.

^{III} Az-Zoḥaylī, *Al-Wajīz fī oṣōl al-Fiqh al-Islāmī*, 1:186–187.

profetiske tradisjonen. Gud spesifiserte ikke denne adlydelsen, men befalte det generelt. Det betyr at denne adlydelsen gjelder for alltid.^I

Dette kan forstås gjennom følgende koranvers:

«Og hvem er bedre i religionen enn den som overgir hele seg til Gud og også er rettsindig og følger Abrahams religion, den gudhengivne.»^{II}

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

Koranverset uttrykker islams overlegenhet over alle andre religioner. «Å overgi hele seg til Gud» er å oppriktig vie sin religion til Ham ved å gjøre den ren for alt annet enn Ham. Man underkaster seg Ham og retter seg mot Ham i tilbedelse. «Rettsindig (محسن – *mohsin*)»^{III} vil si monoteist og rettroende. «Den gudhengivne (حنيف – *hanif*)» vil si muslim.^{IV}

Det å være bedre i religionen er å følge den rette veien basert på profeten Moḥammads ﷺ rettleiding. Å overgi hele seg til Gud er å handle basert på Guds vilje og bare for Ham. Å være rettsindig er å følge det Gud har åpenbart for profeten Moḥammad ﷺ, noe som inkluderer både Koranen og profetisk tradisjon. Dette er Guds krav for å godta og ta imot gode gjerninger. Det vil si å følge troen til og handle ifølge praksisen til profeten Moḥammad ﷺ. Uten troen og praksisen til profeten ﷺ som en hvilken som helst handlings fundament, kan ikke det anses som en god handling.

Oppsummering

Profetisk tradisjon, eller *sonnah*, er den nest viktigste kilden i islam etter Koranen. Den er ikke bare et supplement, men essensiell for å forstå og praktisere det som åpenbares i Koranen. *Sannah* defineres som den fulgte måten, den vedvarende praksisen eller livsførselen som

^I Moḥammad ibn Jarīr at-Ṭabarī, *Jāmi‘ al-Bayān ‘an ta’wīl āy al-Qor’ān*, red. av Aḥmad Moḥammad Shākīr (Beirut: Mo’assasah ar-Risālah, 2000), 8:495–496.

^{II} Koranen 4:125.

^{III} Den som anstrenger seg for å være rettskaffen og rettferdig både åndelig og fysisk, tenker og handler ifølge Guds vilje.

^{IV} Moḥammad ibn Aḥmad al-Qorṭobī, *Al-Jāmi‘ li aḥkām al-Qor’ān*, red. av Aḥmad al-Bardōnī og Ibrāhīm Aṭfaysh, 2. utg. (Kairo: Dār al-Kotob al-Miṣriyyah, 1964), 5:399.

profeten Moḥammad ﷺ viste, enten gjennom ord, handling eller godkjenning av andres handlinger.^I Mens ordet *sonnah* i leksikalsk forstand kan referere til en hvilken som helst metode eller praksis, er den profetiske tradisjonens betydning alltid positiv og veiledende, og den representerer Guds visdoms vei for menneskelig liv og tilbedelse.^{II}

Profetens ﷺ hovedoppgave var å formidle og forklare Koranens budskap. Mange koranvers gir generelle lover, prinsipper og påbud som krever utdyping for å kunne forstås og praktiseres korrekt.^{III} Noen ting forklares best gjennom ord, andre gjennom handling. Eksempler på dette er tidebønnene, pilegrimsritualene og sosiale normer, der hans ﷺ praksis fungerer som modell og konkretiserer de abstrakte prinsippene i skriften. Uten hans ﷺ forklaring og rettledning ville det vært umulig å følge Koranens budskap på en fullstendig måte.^{IV} Profetisk tradisjon gjør dermed Guds ord anvendelig i dagliglivet og sørger for kontinuitet mellom Koranens universelle prinsipper og praktisk handling.

Profetisk tradisjon deles som regel i tre hovedformer:^V

- Muntlige uttalelser som forklarer Koranen, klargjør lover, gir formaning eller veiledning. Dette er den mest omfattende delen av profetisk tradisjon, som de troende holder fast ved.
- Handlinger og praksis som viser hvordan han ﷺ praktiserte loven og tilbedelsen. Dette kan være direkte etterlignet av følgesvennene eller observert og berettet videre til kommende generasjoner.
- Følgesvennenes handlinger eller uttalelser som profeten ﷺ godkjente ved stillhet eller uttrykte samtykke til. Dette viser at han ﷺ aldri forble passiv overfor usannhet, og hans ﷺ godkjenning regnes som en del av profetisk tradisjon, som rettledning for de troende når Koranen ikke gir spesifikke detaljer.

^I Al-Ifrīqī, *Lisān al-‘Arab*, 13:225.

^{II} Al-Azharī, *Tahzīb al-Loghah*, red. av Mor‘ab, 12:210–212.

^{III} Koranen 2:151, 3:164.

^{IV} Koranen 24:54.

^V Az-Zoḥaylī, *Al-Wajīz fī oṣōl al-Fiqh al-Islāmī*, 1:186–187.

Koranen understreker at profetisk tradisjon har en evigvarende rolle i islam. De troende skal adlyde profeten Moḥammad ﷺ som en del av å adlyde Gud, noe som viser den uatskillelige forbindelsen mellom Koranen og profetisk tradisjon. Dette innebærer både ord og handlinger som ble pålagt under hans ﷺ liv, og videre følger de troende hans ﷺ praksis etter hans ﷺ bortgang. Adlydelsen er ikke midlertidig eller begrenset til en historisk kontekst, men gjelder for alle generasjoner av muslimer.^I

Koranversene framhever at den som overgir seg helt til Gud, følger hans ﷺ veiledning, handler rettferdig og er rettsindig, oppnår den beste religionen. Å underkaste seg Gud betyr å vie sin tro og praksis oppriktig til Ham alene, og å være rettsindig innebærer å følge både Koranen og profetisk tradisjon. Uten profetisk tradisjon kan ingen handling regnes som fullstendig rettledet eller akseptabel i islamsk praksis.^{II}

Profetisk tradisjon fungerer både som forklaring og konkretisering av Koranen, og den sikrer at tro og handling følger Guds vilje. Den er rettledning som binder skrift og praksis sammen, og gjør islamsk livsførsel både forståelig og levende for de troende. Profetisk tradisjon er derfor ikke bare historiske beretninger, men en evigvarende veiledning som gjør Koranen anvendelig i alle tider og situasjoner. Det er derfor Koranen erklærer:

«Sannelig, det er for dere det mest fullkomne forbilde i Guds sendebud, for enhver som setter sitt håp til Gud og den siste dag og kommer Gud i hu rikelig.»^{III}

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ
يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

Fjellhamar, 15.04.2026
Abo Mahi Yasir Hussain

^I At-Ṭabarī, *Jāmi' al-Bayān 'an ta'wīl āy al-Qor'ān*, red. av Shākir, 8:495–496.

^{II} Al-Qortobī, *Al-Jāmi' li aḥkām al-Qor'ān*, red. al-Bardōnī og Aṭfaysh, 5:399.

^{III} Koranen 33:21.

Profeten Moḥammad ﷺ advarte mot å utelate profetisk tradisjon

1. beretning

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ، وَمِثْلُهُ مَعَهُ أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانٌ عَلَى أَرِيكْتِهِ يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحْلُوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ،...».

Det berettes etter vår mester al-Miqdām ibn Ma'dikarib ﷺ, etter Guds sendebud ﷺ: «Ta dere i akt! Sannelig, jeg har blitt gitt skriften og noe som ligner på det med den. Ta dere i akt! Det vil komme en tid når en mann med full mage vil sitte på sin sofa og si: 'Dere er pålagt det dere finner i denne Koranen. Det som er lovlig i den, anse det som lovlig, og det som er forbudt i den, anse det som forbudt! [...]»^I

2. beretning

عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا أَلْفَيْتُ أَحَدَكُمْ مُتَكَبِّرًا عَلَى أَرِيكْتِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِي مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا نَدْرِي مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ اتَّبَعْنَاهُ».

Det berettes etter vår mester Abō Rāfi' ﷺ, etter profeten Moḥammad ﷺ: «Måtte ikke jeg finne noen av dere lenende tilbake på sin sofa når det kommer en av mine befalinger til ham som jeg har pålagt eller gjort forbudt, og han sier: 'Vi kjenner ikke til dette! Vi følger bare det vi finner i Guds skrift.'»^{II}

3. beretning

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا هَلْ عَسَى رَجُلٌ يَبْلُغُهُ الْحَدِيثُ عَنِّي وَهُوَ مُتَكَبِّرٌ عَلَى أَرِيكْتِهِ، فَيَقُولُ: بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ، فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ حَلَالًا أَسْتَحِلُّنَاهُ. وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ حَرَامًا حَرَّمْنَاهُ، وَإِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ كَمَا حَرَّمَ اللَّهُ».

Det berettes etter vår mester al-Miqdām ibn Ma'dikarib: «Guds sendebud ﷺ sa: 'Ta dere i akt! Snart vil en beretning etter meg nå en

^I As-Sijistānī, *Sonan Abī Dāwōd*, red. av al-Arnā'ōt, 7:13#4604, al-Arnā'ōt: autentisk beretterkjede.

^{II} As-Sijistānī, *Sonan Abī Dāwōd*, red. av al-Arnā'ōt, 7:15#4605, al-Arnā'ōt: autentisk beretterkjede.

person som vil være lent tilbake på sin sofa, og han vil si: «Blant oss er bare Guds bok. Det vi finner av lovlig i den, anser vi som lovlig, og det vi finner av ulovlig i den, anser vi som ulovlig.» Men sannelig, det Guds sendebud erklærer som ulovlig, er som det Gud erklærer ulovlig!»¹

Det forbudte og det pålagte finnes ikke bare i Koranen

4. beretning

عَنِ الْعُرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ السُّلَمِيِّ، قَالَ: نَزَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيَبَ وَمَعَهُ مَنْ مَعَهُ مِنْ أَصْحَابِهِ، وَكَانَ صَاحِبُ حَيَبَ رَجُلًا مَارِدًا مُنْكَرًا، فَأَقْبَلَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَلَيْسَ أَنْ تَذْبُحُوا حُمْرَنَا، وَتَأْكُلُوا ثَمْرَنَا، وَتَضْرِبُوا نِسَاءَنَا، فَعَضِبَ - يَعْنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - وَقَالَ: «يَا ابْنَ عَوْفٍ ارْكَبْ فَرَسَكَ ثُمَّ نَادِ: أَلَا إِنَّ الْجَنَّةَ لَا تَحِلُّ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، وَإِنْ اجْتَمَعُوا لِلصَّلَاةِ»، قَالَ: فَاجْتَمَعُوا، ثُمَّ صَلَّى بِهِنَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ قَامَ، فَقَالَ: «أَيَحْسَبُ أَحَدُكُمْ مُتَّكِنًا عَلَى أَرِيكْتِهِ، قَدْ يَطْرُقُ أَنَّ اللَّهَ لَمْ يُحَرِّمْ شَيْئًا إِلَّا مَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ، أَلَا وَإِنِّي وَاللَّهِ قَدْ وَعَظْتُ، وَأَمَرْتُ، وَهَبَيْتُ، عَنْ أَشْيَاءَ إِنَّهَا لَمِثْلُ الْقُرْآنِ، أَوْ أَكْثَرُ، وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُحِلَّ لَكُمْ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا بِالْإِذْنِ، وَلَا ضَرْبَ نِسَائِهِمْ، وَلَا أَكْلَ ثَمَرِهِمْ، إِذَا أَعْطَوْكُمُ الَّذِي عَلَيْهِمْ».

Det berettes etter vår mester al-'Irbād ibn Sāriyah as-Solamī رضي الله عنه: «Vi slo leir ved Khaybar sammen med profeten ﷺ, og de av følgesvennene som var med ham رضي الله عنه, var med ham رضي الله عنه. Høvdingen i Khaybar var en opprørsk og avskyelig mann. Han kom bort til profeten ﷺ og sa: 'Mohammad! Er det tillatt for dere å bare slakte våre esler, spise frukten vår og slå våre kvinner?' Profeten ﷺ ble sint og sa: 'Ibn 'Auf, sett deg på din hest og rop deretter ut: «Ta dere i akt! Sannelig, paradiset er bare tillatt for en troende! Samle dere sammen for å forrette tidebønnen!» Folk samlet seg for å forrette tidebønnen, så ledet han ﷺ dem i tidebønnen, etter det sto han ﷺ opp og sa: «Forestiller noen av dere, lent tilbake på sin sofa at Gud ikke har gjort forbudt noe annet enn det som er i denne Koranen? Ta dere i akt!

¹ Moḥammad ibn 'Isā at-Tirmizī, *Sonan at-Tirmizī*, red. av Sho'ayb ibn Moharram al-Arnā'ōṭ (Beirut: Dār ar-Risālah al-'Ālamiyyah, 2009), 4:603#2856, al-Arnā'ōṭ: autentisk.

Sannelig, jeg – ved Gud – har formanet, befalt og forbudt like mange ting som i Koranen, eller enda mer. Sannelig, Gud den Allmektige og Allmajestetiske har ikke gjort det lovlig for dere å gå inn i skriftens folks hus uten tillatelse, og heller ikke å slå deres kvinner eller spise deres frukt så lenge de betaler dere det de er pålagt å gjøre.»^I

5. beretning

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: حَظَبْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: «أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ، فَحُجُّوا»، فَقَالَ رَجُلٌ: أَكُلَّ عَامٍ، يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَسَكَتَ حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَوْ قُلْتُ: نَعَمْ لَوَجِبَتْ، وَلَمَّا اسْتَطَعْتُمْ»، ثُمَّ قَالَ: «ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاحْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ».

Det berettes etter vår mester Abō Horayrah رضي الله عنه: «Guds sendebud ﷺ sa: 'Dere folk! Sannelig, Gud har pålagt dere pilegrimsferden, utfør derfor pilegrimsferden!' En mann sa: 'Hvert år, kjære Guds sendebud?' Guds sendebud ﷺ ble stille helt til mannen sa det tre ganger. Da sa han ﷺ: 'Hvis jeg hadde sagt ja, ville det ha blitt dere pålagt, og dere ville ikke ha klart det.' Etter det sa han ﷺ: 'La meg være vedrørende det jeg lar dere være om; de før dere ble fordervet på grunn av deres mange spørsmål og uenighet med sine profeter. Når jeg befaler dere noe, ta imot fra det det dere klarer, mens når jeg forbyr dere noe, gi slipp på det.'»^{II}

Profetisk tradisjon er guddommelig åpenbaring

6. beretning

... أَنَّ صَفْوَانَ بْنَ يَعْلَى أَحْبَبَهُ، أَنَّ يَعْلى قَالَ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَرِنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ يُوحَى إِلَيْهِ، قَالَ: فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْجِعْرَانَةِ، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ أَحْرَمَ بَعْمَرَةَ، وَهُوَ مُتَضَمِّحٌ بِطَيْبٍ، فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاعَةً، فَجَاءَهُ الْوَحْيُ، فَأَشَارَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى يَعْلى، فَجَاءَ يَعْلى

^I As-Sijistānī, *Sonan Abī Dāwōd*, red. av al-Arnā'ōt, 4:656#3050, al-Arnā'ōt: ordene «Forestillter noen av dere, lent tilbake ...» er autentiske basert på andre beretninger, mens denne beretterkjeden er akseptabel.

^{II} An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av 'Abd al-Bāqī, 2:975#1337.

وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوْبٌ قَدْ أُظِلَّ بِهِ، فَأَدْخَلَ رَأْسَهُ، فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحَمَّرُ الْوَجْهِ، وَهُوَ يَغِطُّ، ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ، فَقَالَ: «أَيُّنَ الَّذِي سَأَلَ عَنِ الْعُمْرَةِ؟» فَأُتِيَ بِرَجُلٍ، فَقَالَ: «اغْسِلِ الطَّيِّبَ الَّذِي بِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَأَنْزِعْ عَنْكَ الْمَجْبَةَ، وَاصْنَعْ فِي عُمْرَتِكَ كَمَا تَصْنَعُ فِي حَجَّتِكَ».

Vår mester Ya‘lá ibn Omayyah ؓ sa til vår mester ‘Omar ibn al-Khattāb ؓ: «Vis meg når profeten ؓ mottar guddommelig åpenbaring.» Han fortsatte: «En dag da han ؓ var ved al-Ji‘rānah sammen med en gruppe av sine følgesvenner, kom det en mann til ham ؓ og sa: 'Kjære Guds sendebud! Hva befaler De om en person som trår inn i den sakrale tilstanden [ihrām] for å utføre det hellige besøket [‘omrah], men har på seg parfyme?' Profeten ؓ ble stille en liten stund, og da kom det en guddommelig åpenbaring til ham ؓ. ‘Omar ؓ gjorde tegn til Ya‘lá, så Ya‘lá kom bort mens Guds sendebud ؓ hadde et tøyestykke over seg som skygge. Ya‘lá stakk hodet inn, der så han at Guds sendebuds ؓ ansikt var rødt, og han ؓ pustet tungt og hørbart. Når denne tilstanden forsvant, sa han ؓ: 'Hvor er han som spurte om det hellige besøket?' Mannen ble hentet, og han ؓ sa: 'Vask bort parfymen som du har på deg tre ganger og ta av deg kjortelen og gjør under det hellige besøket som du gjør under pilegrimsferden.'»¹

¹ Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:136#1536.

Ibn Ḥajar al-‘Asqalānī førte en diskusjon om at det er konsensus blant de skriftlærde at profetisk tradisjon er en form for guddommelig åpenbaring. Han bekreftet dette standpunktet med følgende:

Al-Bayhaqī gjenga med en autentisk beretterkjede etter Ḥassān ibn ‘Aṭīyah som var en av følgesvennenes elever og var blant de troverdige fra Levanten: «Gabriel pleide å stige ned til profeten ؓ med profetisk tradisjon, slik han steg ned med Koranen.»

وَأَخْرَجَ الْبَيْهَقِيُّ بِسَنَدٍ صَحِيحٍ عَنْ حَسَّانَ
بْنِ عَطِيَّةٍ أَحَدِ التَّابِعِينَ مِنْ ثِقَاتِ الشَّامِيِّينَ
كَانَ جَبْرِيلُ يَنْزِلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِالسَّنَةِ كَمَا يَنْزِلُ عَلَيْهِ بِالْقُرْآنِ

Aḥmad ibn ‘Alī ibn Ḥajar al-‘Asqalānī, *Fath al-Bārī sharḥ ṣaḥīḥ al-Bokhārī* (Beirut: Dār al-Ma‘rifah, 1959), 13:291.

7. beretning

عَنْ جَدَّتِهَا أَسْمَاءُ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ أَهْمًا قَالَتْ: أَتَيْتُ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ حَسَنَتِ الشَّمْسُ، فَإِذَا النَّاسُ قِيَامًا يُصَلُّونَ، وَإِذَا هِيَ قَائِمَةٌ تُصَلِّي، فَقُلْتُ: مَا لِلنَّاسِ؟ فَأَشَارَتْ يَدَيْهَا نَحْوَ السَّمَاءِ، وَقَالَتْ: سُبْحَانَ اللَّهِ، فَقُلْتُ: آيَةٌ؟ فَأَشَارَتْ: أَيْ نَعَمْ، فَقُمْتُ حَتَّى بَجَلَّيْنِ الْعُشِيِّ، وَجَعَلْتُ أَصْبُ فَوْقَ رَأْسِي مَاءً، فَلَمَّا انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَمِدَ اللَّهَ وَأَنْتَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «مَا مِنْ شَيْءٍ كُنْتُ لَمْ أَرَهُ إِلَّا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا، حَتَّى الْجَنَّةَ وَالنَّارَ، وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنْكُمْ تُفْتَنُونَ فِي الْقُبُورِ مِثْلَ - أَوْ قَرِيبٍ مِنْ - فِتْنَةِ الدَّجَالِ - لَا أَدْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ: أَسْمَاءُ - يُؤْتَى أَحَدُكُمْ، فَيَقَالُ لَهُ: مَا عَلِمْتَ بِهَذَا الرَّجُلِ؟ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوْ الْمُؤِقِنُ - لَا أَدْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ: أَسْمَاءُ - فَيَقُولُ: هُوَ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى، فَأَجَبْنَا وَأَمْنَا وَاتَّبَعْنَا، فَيَقَالُ لَهُ: تَمَّ صَاحِبًا، فَقَدْ عَلِمْنَا إِنَّ كُنْتَ لَمُؤْمِنًا، وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوْ الْمُرْتَابُ - لَا أَدْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ - فَيَقُولُ: لَا أَدْرِي، سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَعَلْتُهُ».

Det berettes etter vår frue Asmā' bint Abī Bakr ﷺ: «Jeg besøkte 'Ā'ishah – profetens ﷺ hustru – da det en gang var solformørkelse. Folk sto og forrettet bønn, og hun sto også og forrettet bønn. Jeg spurte: 'Hva er det med folket?' Hun pekte med hånden mot himmelen og sa: 'Hellig er Gud!' Jeg spurte: 'Er det et tegn?' Hun gjorde tegn som betydde ja. Jeg stilte meg også i bønn helt til at jeg holdt på å svime av. Jeg begynte å helle vann over hodet. Da Guds sendebud ﷺ ble ferdig, lovpriste og forherliget han ﷺ Gud og sa etter det: 'Alt jeg ikke hadde sett, så jeg fra dette stedet her – til og med paradiset og helvete. Sannelig, det ble åpenbart for meg at dere vil bli satt på prøve i graven på samme måte som eller nesten lik prøvelsen ved Antikrist.'» Jeg er ikke sikker på det.¹ Vår frue Asmā' ﷺ fortsatte å berette: «Englene vil komme til enhver av dere og det vil bli sagt: 'Hva er din kunnskap om denne personen?' Når det gjelder den troende eller den forvissede ...» Jeg er ikke sikker på det.² «... vil han si: 'Det er Moḥammad, Guds sendebud, som kom til oss med klare tegn og rettledning. Vi godtok invitasjonen til, antok troen på og fulgte Guds sendebud.' Det vil bli sagt til ham: 'Sov i fred, vi visste i sannhet fra

¹ Fāṭimah som gjenga beretningen, er usikker på om vår frue Asmā' ﷺ sa «på samme måte» eller «nesten som».

² Fāṭimah som gjenga beretningen, er usikker på om vår frue Asmā' ﷺ sa «troende» eller «forvissede».

før at du er forvisset om det!' Når det gjelder en hykler eller en som er i tvil ...» Jeg er ikke sikker på det.^I Vår frue Asmā' ﷺ fortsatte: «... han vil si: 'Jeg vet ikke! Jeg hørte folk si noe, så jeg sa det samme som dem.'»^{II}

8. beretning

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: «مَا عَزْتُ عَلَى امْرَأَةٍ مَا عَزْتُ عَلَى خَدِيجَةَ مِنْ كَثْرَةِ ذِكْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّاهَا»، قَالَتْ: «وَتَرَوْنِي بَعْدَهَا بِقِلَافِ سِنِينَ، وَأَمَرُهُ رُبُّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَوْ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يُبَشِّرَهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ».

Det berettes etter de troendes mor 'Ā'ishah ﷺ: «Det var ingen annen kvinnes plass jeg ønsket like mye som jeg ønsket Khadījahs plass, fordi Guds sendebud ﷺ nevnte henne så mye.» Hun fortsatte: «Guds sendebud ﷺ giftet seg med meg tre år etter henne. Herren befalte ham ﷺ, eller meddelte gjennom Gabriel ﷺ å gi Khadījah gledesbudet om et palass av perler i paradiset.»^{III}

Profeten Moḥammads ﷺ befalings status

9. beretning

عَنْ أَبِي سَعِيدِ بْنِ الْمُعَلَّى، قَالَ: مَرَّ بِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَصَلِّي، فَدَعَانِي فَلَمْ آتِهِ حَتَّى صَلَّيْتُ ثُمَّ أَتَيْتُ، فَقَالَ: «مَا مَنَعَكَ أَنْ تَأْتِيَنِي؟» فَقُلْتُ: كُنْتُ أَصَلِّي، فَقَالَ: أَلَمْ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهُ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ) ثُمَّ قَالَ: «أَلَا أُعَلِّمُكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ أُخْرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ؟» فَذَهَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُخْرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ فَذَكَرْتُهُ، فَقَالَ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيْتُهُ».

Det berettes etter vår mester Abō Sa'īd al-Mo'allā ﷺ: «Profeten ﷺ gikk forbi meg mens jeg forrettet bønn. Profeten ﷺ ropte på meg, men jeg gikk ikke til ham ﷺ før jeg var ferdig med å forrette bønnen. Han ﷺ sa: 'Hva hindret deg i å komme til meg?' Jeg svarte: 'Jeg drev og ba.' Han ﷺ sa: 'Sier ikke Gud: «Dere som tror, still dere til tjeneste for Gud og Hans sendebud når sendebudet kaller på dere for en sak som

^I Fāṭimah som gjenga beretningen, er usikker på om vår frue Asmā' ﷺ sa «hykler» eller «en som tviler».

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 1:48#184.

^{III} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 5:38#3817.

gir dere liv»?^I Deretter sa han ﷺ: 'Skal jeg ikke lære deg det mest overlegne kapittelet i Koranen før jeg går ut av moskeen?' Da profeten ﷺ var i ferd med å gå ut av moskeen, minte jeg ham ﷺ på det. Han ﷺ sa: 'All lovprisning er for Gud! Det er de syv mest resiterte versene, og den storslåtte Koranen som jeg har fått.'^{II}

Profeten Moḥammad ﷺ talte bare sannheten

10. beretning

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: كُنْتُ أَكْتُبُ كُلَّ شَيْءٍ أَسْمَعُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أُرِيدُ حِفْظَهُ، فَنَهَنِي قُرَيْشٌ عَنْ ذَلِكَ، وَقَالُوا: تَكْتُبُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا؟ فَأَمْسَكْتُ، حَتَّى ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: «أَكْتُبْ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا خَرَجَ مِنْهُ إِلَّا حَقٌّ».

Det berettes etter vår mester ‘Abdollāh ibn ‘Amr ﷺ: «Jeg skrev ned alt jeg hørte fra Guds sendebud ﷺ, for jeg ønsket å memorere det. Qoraysh nektet meg det, de sa: 'Skriver du det ned, selv om Guds sendebud ﷺ taler av sinne og glede?' Jeg sluttet med det helt til jeg nevnte det for Guds sendebud ﷺ. Han ﷺ sa: 'Skriv det ned! Ved Ham som har min sjel i Sin hånd, det er bare sannheten som kommer ut av den [min munn]!'»^{III}

Profetisk tradisjon ble skrevet ned og memorert av følgesvennene, og ordet *ḥadīth* fantes på deres tid

11. beretning

سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: «مَا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَدٌ أَكْتَرَّ حَدِيثًا عَنْهُ مِنِّي، إِلَّا مَا كَانَ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، فَإِنَّهُ كَانَ يَكْتُبُ وَلَا أَكْتُبُ».

Det berettes etter vår mester Abō Horayrah ﷺ: «Ingen av profetens ﷺ følgesvenner berettet flere beretninger etter ham ﷺ enn meg utenom

^I Koranen 8:24.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 6:81#4703.

^{III} Aḥmad ibn Moḥammad ibn Ḥanbal ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av Sho‘ayb ibn Moḥarram al-Arnā‘ōṭ (Beirut: Mo‘assasah ar-Risālah, 2001), 11:406#6802, al-Arnā‘ōṭ: autentisk beretterkjede.

‘Abdollaḥ ibn ‘Amr, for han pleide å skrive dem ned, mens jeg skrev dem ikke ned.»^I

12. beretning

عَنْ مُجَاهِدٍ، وَالْمُعْبِرَةِ بْنِ حَكِيمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعَنَاهُ يَقُولُ: «مَا كَانَ أَحَدٌ أَعْلَمَ بِحَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنِّي، إِلَّا مَا كَانَ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، فَإِنَّهُ كَانَ يَكْتُبُ بِيَدِهِ، وَيَعِيهِ بِقَلْبِهِ، وَكُنْتُ أَعْيِيهِ بِقَلْبِي، وَلَا أَكْتُبُ بِيَدِي، وَاسْتَأْذَنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْكِتَابِ عَنْهُ، فَأُذِنَ لَهُ.»

Det gjengis etter Mojāhid og al-Moghīrah ibn Ḥakīm, etter vår mester Abō Horayrah رضي الله عنه at de hørte ham si: «Ingen kunne flere av Guds sendebuds صلى الله عليه وسلم beretninger enn meg utenom ‘Abdollaḥ ibn ‘Amr, for han skrev dem ned med hånden og bevarte dem i hjertet, mens jeg bare bevarte dem i hjertet og skrev dem ikke ned med hånden. Han ba Guds sendebud صلى الله عليه وسلم om tillatelse til å skrive dem ned, og han صلى الله عليه وسلم ga ham tillatelse til det.»^{II}

13. beretning

عَنْ عَلِيٍّ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ حَدَّثَ عَنِّي حَدِيثًا يُرَى أَنَّهُ كَذِبٌ، فَهُوَ أَحَدُ الْكَاذِبِينَ.»

Det berettes etter vår mester ‘Alī رضي الله عنه: «Profeten صلى الله عليه وسلم sa: 'Den som beretter en beretning etter meg, men anser den som løgn,^{III} er selv en av løgnerne.'»^{IV}

Den nest høyeste kilden i islam

14. beretning

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَوْمَ الْقَوْمِ أَقْرَأُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً، فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً، فَإِنْ

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 1:34#113.

^{II} Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā’ōt, 15:127#9231, al-Arnā’ōt: autentisk.

^{III} Personen dikter opp og lyver bevisst om at det er en profetisk beretning.

^{IV} Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā’ōt, 2:235–236#903, al-Arnā’ōt: autentisk beretterkjede.

كَانُوا فِي الْهَجْرَةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمَهُمْ سَلْمًا، وَلَا يُؤَمِّنُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ، وَلَا يَفْعُدُ فِي بَيْتِهِ عَلَى تَكْرِمَتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ».

Det berettes etter vår mester Abō Mas‘ūd al-Anṣārī رضي الله عنه: «Guds sendebud ﷺ sa: 'Folkets imam bør være den av dem som kan^I Guds skrift best. Hvis de er like gode til å resitere den, bør det være den som har mest kunnskap om profetisk tradisjon. Hvis de har like mye kunnskap om profetisk tradisjon, bør det være den som utvandret først av dem. Men hvis de utvandret samtidig, bør det være den som først antok islam. En mann bør ikke være en annen manns imam når det er den andres rett til å være det. Han bør heller ikke sitte på hans hedersplass i hans hjem uten hans tillatelse.'»^{II}

Koranen og profetisk tradisjon er Guds ubrytelige rep

15. beretning

عَنْ مَالِكٍ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «تَرَكَتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ، لَنْ تَضِلُّوَا مَا تَمَسَّكْتُمَا بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ».

Det gjengis etter Mālik ibn Anas at han fikk høre at Guds sendebud ﷺ sa: «Jeg etterlater to ting blant dere, hvis dere holder dere fast ved dem, vil dere aldri bli forvillede: Guds skrift og Hans profets tradisjon.»^{III}

16. beretning

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَطَبَ النَّاسَ فِي حَجَّةِ الْوُدَاعِ، فَقَالَ: «قَدْ بَسَسَ الشَّيْطَانُ بِأَنْ يُعْبَدَ بِأَرْضِكُمْ؛ وَلَكِنَّهُ رَضِيَ أَنْ يُطَاعَ فِيمَا سِوَى ذَلِكَ بِمَا تُحَافِرُونَ مِنْ»

^I Best i å resitere den, forstår dens lovbestemmelser best, har memorert den mest.

^{II} An-Nisābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av ‘Abd al-Bāqī, 1:465#673.

^{III} Mālik ibn Anas al-Madanī, *Mowaṭṭa’ al-Imām Mālik*, red. av Moḥammad Fo’ād ‘Abd al-Bāqī (Beirut: Dār ihyā’ at-Torāth al-‘Arabī, 1985), 2:899#3.

Dette er bevart, bekreftet og velkjent gjengitt etter profeten ﷺ blant de skriftlærde. Det er såpass kjent at man nærmest kan klare seg uten å oppgi beretterkjeden. Det samme emnet har også blitt berettet gjennom flere enkeltberetninger. ‘Abdollah ibn Moḥammad ibn ‘Abd al-Barr al-Qortobī, *At-Tamhīd limā fī al-Mowaṭṭa’ min al-Ma‘ānī wa al-Asānīd*, red. av Moṣṭafá ibn Aḥmad al-‘Alawī og Moḥammad ‘Abd al-Kabīr al-Bakrī (Marokko: Wizārah ‘omōm al-Auqāf wa ash-Sho’ōn al-Islāmiyyah, 1967), 24:331.

أَعْمَالِكُمْ، فَاحْذَرُوا يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنْ اغْتَصَمْتُمْ بِهِ فَلَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا؛ كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، إِنَّ كُلَّ مُسْلِمٍ أَخٌ مُسْلِمٍ، الْمُسْلِمُونَ إِخْوَةٌ، وَلَا يَجِلُّ لِأَمْرٍ مِنْ مَالِ أَخِيهِ إِلَّا مَا أَعْطَاهُ عَنْ طَيْبِ نَفْسٍ، وَلَا تَظْلِمُوا، وَلَا تَرْجِعُوا مِنْ بَعْدِي كُفْرًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ».

Det berettes etter vår mester Ibn ‘Abbās رضي الله عنه at Guds sendebud ﷺ talte til folket under avskjedspilegrimsferden: «Sannelig, Satan har mistet alt håp om at han kommer til å bli tilbedt i deres land, men han er tilfreds med at han vil bli adlydt – uten å bli tilbedt – vedrørende slike handlinger som dere anser som lite verdt. Ta dere i akt, folk! Sannelig, jeg etterlater blant dere det som, hvis dere holder dere fast til det, vil dere aldri bli villfarne: Guds skrift og Guds profets ﷺ tradisjon. Sannelig, enhver muslim er annen muslims bror – muslimene er brødre! Det er ikke lovlig for en person å bare ta av det hans bror eier uten at han gir ham det av egen god vilje. Gjør ikke hverandre urett, og vend ikke tilbake til vantroen etter meg ved å halshogge hverandre!»^I

Trofasthet til troen kommer fra både Koranen og profetisk tradisjon

17. beretning

... سَمِعْتُ حَدِيثًا، يَقُولُ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَنَّ الْأَمَانَةَ نَزَلَتْ مِنَ السَّمَاءِ فِي جَدْرِ قُلُوبِ الرِّجَالِ، وَنَزَلَ الْقُرْآنُ فَفَرَّعُوا الْقُرْآنَ، وَعَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ».

Det berettes etter vår mester Hożayfah رضي الله عنه: «Guds sendebud ﷺ sa til oss: 'Betroelsen steg ned fra himmelen i [de troende] folks hjerters røtter, og Koranen ble også åpenbart. De resiterte Koranen og lærte den gjennom profetisk tradisjon.'»^{II}

^I Moħammad ibn ‘Abdillāh al-Hākīm an-Nīsābōrī, *Al-Mostadrak ‘alā aṣ-Ṣaħīħayn*, red. av Moṣṭafā ‘Abd al-Qādir ‘Aṭā (Beirut: Dār al-Kotob al-‘Ilmiyyah, 1990), 1:171#318, ‘Aṭā: Den har grunnlag i det som er autentisk.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaħīħ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:92#7276.

Befalingen om å holde seg fast til profetisk tradisjon og de rettlede kalifenes tradisjon

18. beretning

عَنْ عَزْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ، قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَجْرَ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا، فَوَعظَنَا مَوْعِظَةً بليغةً، ذَرَفَتْ لَهَا الْأَعْيُنُ، وَوَجَلَّتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ، فُلْنَا أَوْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَأَنَّ هَذِهِ مَوْعِظَةُ مُؤَدِّعٍ، فَأَوْصِنَا. قَالَ: «أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ كَانَ عَبْدًا حَبَشِيًّا، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ يَرَى بَعْدِي اخْتِلافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، وَعَضُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَإِنَّ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَالَّةٌ».

Det berettes etter vår mester 'Irbād ibn Sāriyah رضي الله عنه: «Guds sendebud ﷺ ledet oss i daggrytidebønnen. Etter det snudde han ﷺ seg mot oss og formanet oss med omfattende formaning. Tårene begynte å trille fra folks øyne og hjertene ble skrekkslagne av formaningen. Vi – eller de – sa: 'Kjære Guds sendebud, det føles som om dette er en avskjedsformaning. Befal derfor oss om noe!' Guds sendebud ﷺ sa: 'Jeg befaler dere om å være Gud bevisste og å lytte til og adlyde, om det så skulle være en abessinsk slave. Sannelig, den av dere som kommer til å leve, vil se mange uenigheter etter meg. Det er pålagt dere å følge min profetiske tradisjon og de rettvise og rettlede kalifenes tradisjon, og bit dere fast i den med jekslene [hold urokkelig fast ved tradisjonene]! Vokt dere mot nyskapte saker. Sannelig, enhver nyskapning er en kjettersk nyinnføring, og enhver kjettersk nyinnføring er villfarelse.'¹

Belønningen av å følge profetisk tradisjon

19. beretning

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى».

Det berettes etter vår mester Abō Horayrah رضي الله عنه at Guds sendebud ﷺ sa: «Enhver i mitt muslimske samfunn vil gå inn i paradiset unntatt den som forneker!» Følgesvennene spurte: «Kjære Guds sendebud, hvem er den som forneker?» Han ﷺ svarte: «Den som adlyder meg,

¹ Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā'ōt, 28:373#17144, al-Arnā'ōt: autentisk beretning.

vil gå inn i paradiset, mens den som er ulydig mot meg, er den som fornekker.»^I

Lydighet mot profeten Moḥammad ﷺ er lydighet mot Gud

20. beretning

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ أَطَاعَ أَمِيرِي فَقَدْ أَطَاعَنِي، وَمَنْ عَصَى أَمِيرِي فَقَدْ عَصَانِي.»

Det berettes etter vår mester Abō Horayrah ﷺ, etter Guds sendebud ﷺ: «Den som er meg lydig, er i sannhet lydig mot Gud, og den som er meg ulydig, er i sannhet ulydig mot Gud. Den som er lydig mot lederen som jeg utnevner, er i sannhet lydig mot meg, og den som er ulydig mot lederen jeg utnevner, er i sannhet ulydig mot meg.»^{II}

21. beretning

حَدَّثَنَا - أَوْ سَمِعْتُ - جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، يَقُولُ: «جَاءَتْ مَلَائِكَةٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ نَائِمٌ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ، وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: إِنَّ لِيصَاحِبِكُمْ هَذَا مَثَلًا، فَاضْرِبُوا لَهُ مَثَلًا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ، وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: مَثَلُهُ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى دَارًا، وَجَعَلَ فِيهَا مَأْدُبَةً وَبَعَثَ دَاعِيًا، فَمَنْ أَجَابَ الدَّاعِيَ دَخَلَ الدَّارَ وَأَكَلَ مِنَ الْمَأْدُبَةِ، وَمَنْ لَمْ يُجِبِ الدَّاعِيَ لَمْ يَدْخُلِ الدَّارَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ الْمَأْدُبَةِ، فَقَالُوا: أَوَلَوْهَا لَهُ يَفْقَهُهَا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّهُ نَائِمٌ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ الْعَيْنَ نَائِمَةٌ، وَالْقَلْبَ يَقْظَانُ، فَقَالُوا: فَالِدَّارُ الْجَنَّةُ، وَالدَّاعِيَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَمَنْ أَطَاعَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَى مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَرَّقَ بَيْنَ النَّاسِ.»

Det berettes etter vår mester Jābir ibn ‘Abdillāh ﷺ: «Det kom noen engler til profeten ﷺ mens han ﷺ lå og sov. Noen av dem sa: 'Sannelig, han ﷺ sover,' mens andre av dem sa: 'Sannelig, øynene sover, men hjertet er våkent.' De sa: 'Denne mesteren deres har en lignelse, framsett den lignelsen for ham.' Noen av dem sa: 'Sannelig,

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:92#7280.

^{II} An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av ‘Abd al-Bāqī, 3:1466#1835; Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:61#7137.

han ﷺ sover.' Noen av dem sa: 'Sannelig, øynene sover, mens hjertet er våkent.' De sa: 'Lignelsen om profeten ﷺ er som en mann som bygger et hus og holder en bankett der, og han sender en person til å invitere folk. Den som godtar invitasjonen til han som inviterer, kommer inn i huset og spiser av banketten. Men den som ikke godtar invitasjonene til han som inviterer, går ikke inn i huset, og spiser heller ikke av banketten.' De sa videre: 'Tolk lignelsen for profeten ﷺ, så han ﷺ forstår.' Noen av dem sa: 'Sannelig, han ﷺ sover.' Mens andre av dem sa: 'Sannelig, øynene sover, mens hjertet er våkent.' De sa: 'Huset vil si paradiset. Innbyderen er Moḥammad ﷺ. Den som er lydlig mot Moḥammad ﷺ, er i sannhet lydlig mot Gud. Den som er ulydig mot Moḥammad ﷺ, er i sannhet ulydig mot Gud. Moḥammad ﷺ er skillet mellom menneskene.¹»^{II}

Den beste rettleidingen

22. beretning

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَظَبَ أَحْمَرَّتْ عَيْنَاهُ، وَعَلَا صَوْتُهُ، وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ، حَتَّى كَأَنَّهُ مُنْدِرٌ جَيْشٍ يَقُولُ: «صَبَّحُكُمْ وَمَسَّاكُمْ»، وَيَقُولُ: «بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ»، وَيَقْرَأُ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ السَّبَابَةَ، وَالْوُسْطَى، وَيَقُولُ: «أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ»، ثُمَّ يَقُولُ: «أَنَا أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ، مَنْ تَرَكَ مَا لَا فَلَاحَ لَهُ، وَمَنْ تَرَكَ دِينَنَا أَوْ ضَيَاعًا فَإِلَيَّ وَعَلَيَّ».

Det berettes etter vår mester Jābir ibn 'Abdillāh ﷺ: «Når Guds sendebud ﷺ holdt fredagspreken, ble hans ﷺ øyne røde, stemmen hevet og sinnet voldsomt [talte med kraft] – det var som om han ﷺ advarte mot en hær, og Guds sendebud ﷺ sa: 'Fienden vil angripe dere om morgenen og kvelden!' Guds sendebud ﷺ sa videre: 'Jeg og timen ble sendt som disse to', og holdt pekefingeren sammen med langfingeren og sa: 'Sannelig, det beste budskapet er Guds skrift. Den beste rettleidingen er Moḥammads rettleiding. Det verste av alt er nyskapte saker, for enhver kjettersk nyinnføring er villfarelse!' Deretter sa han ﷺ: 'Jeg står enhver troende nærmere enn de står seg selv! Den som etterlater seg eiendom, går den til hans familie, og den

¹ Gudstroen og gode handlinger er knyttet til troen på og lydighet mot profeten Moḥammad ﷺ. Gjennom profeten ﷺ blir sann tro og gode handlinger avgjort.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:93#7281.

som etterlater gjeld eller hjelpeløse barn, blir det [å nedbetale gjelden] min plikt, og det blir meg pålagt [å oppfostre barna].»^I

Profeten Moḥammad ﷺ har mer rett til å bli fulgt enn andre

23. beretning

عَنْ وَبَرَةَ، قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ فَجَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: أَبْصُلُحْ لِي أَنْ أَطُوفَ بِالْبَيْتِ قَبْلَ أَنْ آتِيَ الْمُؤَقَفَ، فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ: فَإِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: لَا تَطُفْ بِالْبَيْتِ حَتَّى تَأْتِيَ الْمُؤَقَفَ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: «فَقَدْ حَجَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطَافَ بِالْبَيْتِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤَقَفَ»؛ فَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَقُّ أَنْ تَأْخُذَ، أَوْ يَقُولَ ابْنُ عَبَّاسٍ إِنْ كُنْتَ صَادِقًا.

Det gjengis etter Wabarah: «Jeg satt hos Ibn ‘Omar, og en mann kom til ham og sa: 'Er det riktig av meg å sirkulere rundt Kaba før jeg når Arafat?' Ibn ‘Omar svarte: 'Ja.' Mannen sa: 'Sannelig, Ibn ‘Abbās sier: «Ikke sirkuler Kaba før du når Arafat.»' Ibn ‘Omar sa: 'Sannelig, Guds sendebud ﷺ utførte pilegrimsferden og sirkulerte rundt Kaba før han ﷺ kom fram til Arafat. Har Guds sendebuds ﷺ ord [tradisjon] mer rett til å bli fulgt, eller Ibn ‘Abbās' ord, hvis du er sannferdig!'»^{II}

24. beretning

عَنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَوْسٍ التَّقْفِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ عَنِ الْمَرْأَةِ، تَطُوفُ بِالْبَيْتِ ثُمَّ تَحِيضُ، قَالَ: «لَيْكُنْ آخِرَ عَهْدِهَا الطَّوْفَ بِالْبَيْتِ»، فَقَالَ الْحَارِثُ: كَذَلِكَ أَفْتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ عُمَرُ: «أَرَأَيْتَ عَنْ يَدَيْكَ، سَأَلْتَنِي عَنْ شَيْءٍ سَأَلْتُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، لَكِنِّي مَا أُخَالِفُ».

Det berettes etter vår mester al-Ḥārith ibn ‘Abdillāh ibn Aus ath-Thaqafī ﷺ: «Jeg spurte ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb om kvinnen som sirkulerer rundt Kaba, men så begynner menstruasjonen. Han sa: 'Hun må fullføre den siste runden av det å sirkulere Kaba.'» Vår mester al-Ḥārith ﷺ sa: «Guds sendebud ﷺ utstedte den samme lovbestemmelsen for meg.» Da sa vår mester ‘Omar ﷺ: «Måtte dine

^I An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av ‘Abd al-Bāqī, 2:592#867.

^{II} An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av ‘Abd al-Bāqī, 2:905#1233.

hender gå til grunne! Spør du meg om noe som jeg har spurt Guds sendebud ﷺ om, men jeg strider ikke mot hans ﷺ ord.»¹

De som har kunnskap om profetisk tradisjon, skal lære den bort

25. beretning

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: حَطَبْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ النَّحْرِ، قَالَ: «أَتَدْرُونَ أَيُّ يَوْمٍ هَذَا؟»، قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: «أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ؟» قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: «أَيُّ شَهْرٍ هَذَا؟»، قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، فَقَالَ «أَلَيْسَ ذُو الْحِجَّةِ؟»، قُلْنَا: بَلَى، قَالَ «أَيُّ بَلَدٍ هَذَا؟» قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ «أَلَيْسَتْ بِالْبَلَدَةِ الْحَرَامِ؟» قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: «فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، إِلَى يَوْمٍ تَلْفُونَ رَبَّكُمْ، أَلَا هَلْ بَلَعْتُ؟»، قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: «اللَّهُمَّ اشْهَدْ، فَلْيَبْلِغِ الشَّاهِدُ الْعَائِبَ، فَرُبَّ مُبْلَغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ، فَلَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا، يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ».

Det berettes etter vår mester Abō Bakrah ﷺ: «På offerdagen prekte Guds sendebud ﷺ for oss. Han ﷺ sa: 'Vet dere hvilken dag det er i dag?' Vi sa: 'Gud og Hans sendebud vet best!' Han ﷺ ble stille, så vi begynte å tenke at han ﷺ kom til å gi den et annet navn enn dagen hadde. Han ﷺ sa: 'Er ikke det offerdagen?' Vi svarte: 'Jo!' Guds sendebud ﷺ sa: 'Hvilken måned er det nå?' Vi sa: 'Gud og Hans sendebud vet best!' Han ﷺ ble stille, så vi begynte å tenke at han ﷺ kom til å gi den et annet navn enn måneden hadde. Han ﷺ sa: 'Er ikke det zō al-Ḥijjah?' Vi svarte: 'Jo!' Han ﷺ sa: 'Hvilken by er dette?' Vi sa: 'Gud og Hans sendebud vet best!' Han ﷺ ble stille, så vi begynte å tenke at han ﷺ kom til å gi den et annet navn enn byen hadde. Han ﷺ sa: 'Er ikke det den hellige byen [Mekka]?' Vi svarte: 'Jo!' Han ﷺ sa: 'Sannelig, deres blod og eiendom er ukrenkelig for hverandre slik som denne dagens helligdom i denne måneden deres og i denne byen deres helt til den dag da dere møter deres Herre. Ta dere i akt! Har jeg viderebrakt budskapet?' Vi svarte: 'Ja!' Han ﷺ sa: 'Gud, vær Du vitne!

¹ Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā'ōt, 24:174–175#15440, al-Arnā'ōt: autentisk beretterkjede, men lovbestemmelsen er avskaffet basert på fritakelse.

Det er pålagt den som er til stede å viderebringe budskapet til den som ikke er til stede. For den som mottar budskapet kan forstå det bedre enn den som har hørt det og viderebringer det. Vend ikke tilbake til å bli vantro etter meg ved å hogge av hverandres hals.»^I

26. beretning

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً، وَحَدِّثُوا عَنِّي بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرْجَ، وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا، فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

Det berettes etter vår mester ‘Abdollāh ibn ‘Amr رضي الله عنه at profeten صلى الله عليه وسلم sa: «Viderebring fra meg, om det skulle være en setning^{II}. Fortell andre historiene om Israels barn – det er ikke en synd. Den som bevisst lyver om meg, hans plass vil i sannhet være i ilden.»^{III}

27. beretning

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَنَّهُ قَالَ - قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ -: «نَضَرَ اللَّهُ أَمْرًا سَمِعَ مِنَّا حَدِيثًا فَحَفِظَهُ حَتَّى يُبَلِّغَهُ، فَرُبَّ مُبَلِّغٍ أَحْفَظُ لَهُ مِنْ سَامِعٍ».

Det berettes etter vår mester Ibn Mas‘ūd رضي الله عنه, etter Guds sendebud صلى الله عليه وسلم: «Gud lar den personens ansikt stråle som hører en beretning fra oss og memorerer den og viderebringer den. Det kan være at den det blir overlevert til, husker beretningen bedre enn den som først hører den.»^{IV}

28. beretning

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَسْمَعُونَ، وَيُسْمَعُ مِنْكُمْ، وَيُسْمَعُ مِنْ مَنْ يَسْمَعُ مِنْكُمْ».

Det berettes etter vår mester Ibn ‘Abbās رضي الله عنه: «Guds sendebud صلى الله عليه وسلم sa: 'Dere vil fortsette å høre beretningene fra meg, og de vil bli hørt av

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:176#1741.

^{II} Fra Koranen eller profetisk tradisjon.

^{III} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 4:170#3461.

^{IV} Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā’ōṭ, 7:221#4157, al-Arnā’ōṭ: autentisk beretning.

andre fra dere, og de vil bli hørt av andre etter dem som hørte dem fra dere.'^I

Den som innfører en god handling basert på islams lære

29. beretning

عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ، كَانَ لَهُ أَجْرُهُ وَمِثْلُ أَجْوَرِهِمْ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ شَيْئًا، وَمَنْ سَنَّ سُنَّةً سَيِّئَةً فَعَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ، كَانَ عَلَيْهِ وِزْرُهُ وَمِثْلُ أَوْزَارِهِمْ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئًا».

Det berettes etter vår mester Abō Johayfah رضي الله عنه: «Guds sendebud ﷺ sa: 'Den som innfører en god handling, og den blir praktisert etter ham, vil han få belønning for den og like mye som belønningene deres,^{II} uten at deres belønninger blir redusert i det hele tatt. Den som innfører en ond handling, og den blir praktisert etter ham, vil dens byrde være over ham og like mye som deres byrder, uten at deres byrder vil bli redusert i det hele tatt.'^{III}

Den som vender bort fra profetisk tradisjon

30. beretning

... أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، يَقُولُ: جَاءَ ثَلَاثَةٌ رَهْطٍ إِلَى بُيُوتِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَأَنَّهُمْ تَقَالُوهَا، فَقَالُوا: وَأَيْنَ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَدْ غَفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ، قَالَ أَحَدُهُمْ: أَمَا أَنَا فَإِنِّي أَصَلِي اللَّيْلَ أَبَدًا، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَصُومُ الدَّهْرَ وَلَا أَفْطِرُ، وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَعْتَرِلُ النِّسَاءَ فَلَا أَتَزَوَّجُ أَبَدًا، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: «أَنْتُمْ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذَا وَكَذَا، أَمَا وَاللَّهِ إِنِّي لَأَحْسَبُكُمْ لِلَّهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ، لَكِنِّي أَصُومُ وَأَفْطِرُ، وَأَصَلِّي وَأَرْقُدُ، وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي».

^I Ash-Shaybānī, *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*, red. av al-Arnā'ōṭ, 5:104#2945, al-Arnā'ōṭ: autentisk beretterkjede.

^{II} «Deres» vil si de som handler ifølge hans innføring.

^{III} Moḥammad ibn Yazīd al-Qazwīnī, *Sonan Ibn Mājah*, red. av Sho'ayb ibn Moḥarram al-Arnā'ōṭ (Beirut: Dār ar-Risālah al-'Ālamiyyah, 2009), 1:142#207, al-Arnā'ōṭ: autentisk.

Det berettes etter vår mester Anas رضي الله عنه: «En gruppe på tre menn kom til profetens صلى الله عليه وسلم hustruers hjem for å spørre om profetens صلى الله عليه وسلم tilbedelse. Da de ble opplyst om det, var det som om de anså sin tilbedelse som lite, så de sa: 'Hvordan kan vår tilbedelse måles opp mot profetens صلى الله عليه وسلم? Han صلى الله عليه وسلم har i sannhet blitt tilgitt det som [aldri] var og [aldri] kunne komme av synd.' Den ene av dem sa: 'Jeg skal alltid forrette bønn hele natten!' Den andre av dem sa: 'Jeg skal faste hele året uten å bryte den!' Den tredje av dem sa: 'Jeg skal holde meg unna kvinner – jeg skal aldri gifte meg!' Guds sendebud صلى الله عليه وسلم kom til dem og sa: 'Er dere de som sier slik og slik? Ta dere i akt! Ved Gud, jeg frykter Gud mer enn dere og er mer gudsbevisst enn dere, men jeg faster og bryter fasten, jeg forretter bønn og legger meg, og jeg gifter meg med kvinner også. Den som vender seg bort fra min profetiske tradisjon, tilhører ikke meg!'»^I

Kjetterske innføringer er ikke en del av islam

31. beretning

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَخَذَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ، فَهُوَ رَدٌّ».

Det berettes etter de troendes mor 'Ā'ishah رضي الله عنها: «Guds sendebud صلى الله عليه وسلم sa: 'Den som innfører en ny skikk i denne religionen vår, som ikke tilhører den, vil den bli forkastet.'»^{II}

32. beretning

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «أَبْعَضُ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ثَلَاثَةٌ: مُلْحِدٌ فِي الْحَرَمِ، وَمُتَّبِعٌ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَمُطْلَبٌ دَمِ امْرَأَةٍ بِغَيْرِ حَقِّ لِيُهْرَقَ دَمُهُ».

Det berettes etter vår mester Ibn 'Abbās رضي الله عنه at profeten صلى الله عليه وسلم sa: «De mest forhatte i Guds øyne er tre: Den syndige i helligdommen, den som ønsker å gjeninnføre uvitenhetens tradisjoner i islam^{III} og den som forfølger noen for å utgyte vedkommendes blod uten å ha rett til det.»^{IV}

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 7:2#5063.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 3:184#2697.

^{III} Tradisjoner som islam forbød og fjernet, vil han at skal innføres på nytt og spre seg.

^{IV} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:6#6882.

Å lyve om profeten Moḥammad ﷺ

33. beretning

عَنِ الْمُغِيرَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبِ عَلَيَّ أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَدِّدًا، فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

Det berettes etter vår mester al-Moghīrah ﷺ: «Jeg hørte profeten ﷺ si: 'Sannelig, å lyve om meg er ikke som å lyve om andre. Den som bevisst lyver om meg, hans plass vil i sannhet være i ilden.'»^I

34. beretning

... أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ دَجَالُونَ كَذَّابُونَ، يَأْتُونَكُمْ مِنَ الْأَحَادِيثِ بِمَا لَمْ تَسْمَعُوا أَنْتُمْ، وَلَا آبَاؤُكُمْ، فَإِيَّاكُمْ وَإِيَاهُمْ، لَا يُضِلُّونَكُمْ، وَلَا يَفْتِنُونَكُمْ».

Det berettes etter vår mester Abō Horayrah ﷺ: «Guds sendebud ﷺ sa: 'I endetiden vil det være store løgnaktige bedragere som vil komme til dere med beretninger som dere ikke har hørt og heller ikke deres fedre. Ta dere i akt! Vokt dere mot dem! Måtte de ikke forville dere og heller ikke utsette dere for prøvelser.'»^{II}

Å respektere og følge profetisk tradisjon

35. beretning

... أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لِلرِّكْنِ: «أَمَا وَاللَّهِ، إِنِّي لِأَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ، وَلَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَلَمَكَ مَا اسْتَلَمْتُكَ»، فَاسْتَلَمَهُ ثُمَّ قَالَ: «فَمَا لَنَا وَلِلرَّمْلِ إِنَّمَا كُنَّا رَاءَيْنَا بِهِ الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ أَهْلَكَهُمُ اللَّهُ»، ثُمَّ قَالَ: «شَيْءٌ صَنَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا نُحِبُّ أَنْ نَنْزِكَهُ».

Vår mester 'Omar ibn al-Khattāb ﷺ sa til Kabas hjørne [der den svarte steinen er]: «Ved Gud, jeg vet i sannhet at du bare er en stein – du verken skader eller gagnar! Hadde det ikke vært for at jeg så profeten ﷺ ta på og kysse deg, hadde ikke jeg heller tatt på og kysset deg.» Så tok han på og kysset den og sa: «Nå er det egentlig ikke

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:80#1291.

^{II} An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av 'Abd al-Bāqī, 1:12#7.

lenger noen grunn til å utføre *ramal*-gangen^I. Dette gjorde vi for å vise flergudsdyrkerne vår styrke, og nå har Gud i sannhet utslettet dem.» Han fortsatte: «Det er noe profeten ﷺ utførte, derfor liker ikke vi å gi slipp på det.»^{II}

36. beretning

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ فِي يَدِ رَجُلٍ، فَنَزَعَهُ فَطَرَحَهُ، وَقَالَ: «بِعَمْدٍ أَحَدِكُمْ إِلَى حِمْرَةٍ مِنْ نَارٍ فَيَجْعَلُهَا فِي يَدِهِ»، فَقِيلَ لِلرَّجُلِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خُذْ خَاتَمَكَ انْتَفِعْ بِهِ، قَالَ: لَا وَاللَّهِ، لَا آخِذُهُ أَبَدًا وَقَدْ طَرَحَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

Det berettes etter vår mester ‘Abdollah ibn ‘Abbās ﷺ at Guds sendebud ﷺ så en mann med en gullring på fingeren. Han ﷺ tok den av og kastet den, og sa: «Tar en av dere helvetes kull og legger det på sin hånd?!» Det ble sagt til mannen da Guds sendebud ﷺ hadde gått bort: «Ta din gullring og dra nytte av den.» Han svarte: «Nei, ved Gud! Jeg kommer aldri til å ta den når Guds sendebud ﷺ har kastet den bort.»^{III}

37. beretning

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءٍ كُلَّ سَنَةٍ، مَا شِئًا وَرَاكِبًا». وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ.

Det berettes etter vår mester Ibn ‘Omar ﷺ: «Profeten ﷺ pleide å dra til moskeen Qobā’ hver lørdag, enten til fots eller ridende.» Vår mester ‘Abdollah ibn ‘Omar ﷺ pleide også å gjøre det samme.^{IV}

38. beretning

... حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ، قَالَ: رَأَيْتُ سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَتَحَرَّى أَمَاكِرَ مِنَ الطَّرِيقِ فَيُصَلِّي فِيهَا، وَيُحَدِّثُ أَنَّ أَبَاهُ كَانَ يُصَلِّي فِيهَا «وَأَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِي تِلْكَ الْأَمْكِنَةِ»،

^I *Ramal* (رمل) er å gå med raske, korte skritt med aktive skuldre; det kan se ut som om man jogger. Det er en kraftfull og verdig gange med et marsjerende preg.

^{II} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:151#1605.

^{III} An-Nīsābōrī, *Ṣaḥīḥ Moslim*, red. av ‘Abd al-Bāqī, 3:1655#2090.

^{IV} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 2:61#1193.

وَحَدَّثَنِي نَافِعٌ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي فِي تِلْكَ الْأَمْكِنَةِ، وَسَأَلْتُ سَالِمًا، فَلَا أَعْلَمُهُ إِلَّا وَافَقَ نَافِعًا فِي الْأَمْكِنَةِ كُلِّهَا إِلَّا أَهْمَا اخْتَلَفَا فِي مَسْجِدِ بَشْرِفِ الرَّوْحَاءِ.

Det gjengis etter Mōsā ibn ‘Oqbah: «Jeg så Sālim ibn ‘Abdillāh [Ibn ‘Omar رضي الله عنه] søke etter noen steder på veien [mellom Mekka og Medina] og forrette bønn der. Han berettet at hans far pleide å forrette bønn der, fordi han hadde sett profeten صلى الله عليه وسلم forrette bønn på disse stedene. Nāfi‘ gjenga for meg etter Ibn ‘Omar at han forrettet bønn på disse stedene. Jeg spurte Sālim, [og han sa:] 'Jeg var enig med Nāfi‘ om alle de stedene, men vi var uenig om moskeen ved Sharaf ar-Rauḥā’.'^I

39. beretning

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: وَاصَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آخِرَ الشَّهْرِ، وَوَاصَلَ أَنَسٌ مِنَ النَّاسِ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «لَوْ مَدَّ بِي الشَّهْرُ لَوَاصَلْتُ وَصَالًا يَدْعُ الْمُتَعَمِّقُونَ تَعَمُّقَهُمْ، إِنِّي لَسْتُ مِثْلَكُمْ، إِنِّي أَظَلُّ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ.»

Det berettes etter vår mester Anas رضي الله عنه: «I de siste dagene av måneden, fastet profeten صلى الله عليه وسلم kontinuerlig,^{II} så fastet også noen personer blant folket kontinuerlig. Da profeten صلى الله عليه وسلم fikk vite om det, sa han صلى الله عليه وسلم: 'Hadde måneden blitt forlenget for meg, hadde jeg fastet kontinuerlig slik at de mest ivrige i å overdrive, ville ha mistet den iveren etter å overdrive. Sannelig, jeg er ikke som dere! Sannelig, min Herre gir meg alltid mat og drikke.'^{III}

40. beretning

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَأَنْتَهَيْنَا إِلَى الْقَبْرِ وَلَمَّا يُلْحَدُ، فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ كَأَنَّمَا عَلَى رُءُوسِنَا الطَّيْرُ، وَفِي يَدِهِ عُودٌ يَنْكُثُ بِهِ فِي الْأَرْضِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ، فَقَالَ: «اسْتَعِيدُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» ...

Det berettes etter vår mester al-Barā’ ibn ‘Āzib رضي الله عنه: «Vi dro sammen med Guds sendebud صلى الله عليه وسلم i begravelsen til en mann fra al-Anṣār. Da vi kom fram, var ennå ikke gravnisjen ferdig, så Guds sendebud صلى الله عليه وسلم satte

^I Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 1:104#483.

^{II} Uten å innlede ved daggry eller bryte ved solnedgang med mat og drikke.

^{III} Al-Bokhārī, *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, red. av an-Nāṣir, 9:85#7241.

seg ned, og vi satte oss rundt ham ﷺ slik som om det satt fugler på vårt hodet. Guds sendebud ﷺ hadde en kjepp i hånden, og han ﷺ lagde noen streker i bakken med den, så løftet han ﷺ hodet og sa: 'Ta vern hos Gud mot pinen i graven!'» [...].¹

¹ As-Sijistānī, *Sonan Abī Dāwōd*, red. av al-Arnā'ōt, 7:131–132#4753, al-Arnā'ōt: autentisk beretterkjede.

Litteraturliste

- Al-‘Asqalānī, Aḥmad ibn ‘Alī ibn Ḥajar. *Fath al-Bārī sharḥ ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. 13 bd. Beirut: Dār al-Ma‘rifah, 1959.
- Al-Bokhārī, Moḥammad ibn Ismā‘īl. *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. Redigert av Moḥammad Zohayr ibn Nāṣir an-Nāṣir. 9 bd. Beirut: Dār ṭauq an-Najāh, 2001.
- Al-Ifriqī, Moḥammad ibn Mokarram ibn Manzōr. *Lisān al-‘Arab*. 15 bd. Beirut: Dār Ṣādir, 1993.
- Al-Madanī, Mālik ibn Anas. *Mowaṭṭa’ al-Imām Mālik*. Redigert av Moḥammad Fo’ād ‘Abd al-Bāqī. 2 bd. Beirut: Dār iḥyā’ at-Torāth al-‘Arabī, 1985.
- Al-Qazwīnī, Moḥammad ibn Yazīd. *Sonan Ibn Mājah*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarram al-Arnā’ōṭ. 5 bd. Beirut: Dār ar-Risālah al-‘Ālamiyyah, 2009.
- Al-Qorṭobī, Moḥammad ibn Aḥmad. *Al-Jāmi‘ li aḥkām al-Qor’ān*. Redigert av Aḥmad al-Bardōnī og Ibrāhīm Aṭfaysh. 2. utg. 20 bd. Kairo: Dār al-Kotob al-Miṣriyyah, 1964.
- An-Nīsābōrī, al-Ḥākim Moḥammad ibn ‘Abdillāh. *Al-Mostadrak ‘alā aṣ-Ṣaḥīḥayn*. Redigert av Moṣṭafá ‘Abd al-Qādir ‘Aṭā. 4 bd. Beirut: Dār al-Kotob al-‘Ilmiyyah, 1990.
- An-Nīsābōrī, Moslim ibn al-Ḥajjāj. *Ṣaḥīḥ Moslim*. Redigert av Moḥammad Fo’ād ‘Abd al-Bāqī. 5 bd. Beirut: Dār iḥyā’ at-Torāth al-‘Arabī, uten år.
- Ar-Rāghib al-Iṣfahānī, al-Ḥosayn ibn Moḥammad. *Al-Mofradāt fī gharīb al-Qor’ān*. Beirut: Dār al-Qalam, 1991.
- Ash-Shaybānī, Aḥmad ibn Moḥammad ibn Ḥanbal. *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarram al-Arnā’ōṭ. 45 bd. Beirut: Mo’assasah ar-Risālah, 2001.

As-Sijistānī, Solaymān ibn al-Ash‘ath. *Sonan Abī Dāwōd*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarrām al-Arnā‘ōṭ. 7 bd. Beirut: Dār ar-Risālah al-‘Ālamiyyah, 2009.

Aṭ-Ṭabarī, Moḥammad ibn Jarīr. *Jāmi‘ al-Bayān ‘an ta’wīl āy al-Qor‘ān*. Redigert av Aḥmad Moḥammad Shākir. 24 bd. Beirut: Mo‘assasah ar-Risālah, 2000.

At-Tirmizī, Moḥammad ibn ‘Īsá. *Sonan at-Tirmizī*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarrām al-Arnā‘ōṭ. 6 bd. Beirut: Dār ar-Risālah al-‘Ālamiyyah, 2009.

Az-Zabīdī, Moḥammad ibn Moḥammad Mortaḏá. *Tāj al-‘Arōs min jawāhir al-Qāmōs*. 40 bd. Kuwait: Dār al-Hidāyah, 1965.

Az-Zoḥaylī, Moḥammad Moṣṭafá. *Al-Wajīz fī oṣōl al-Fiqh al-Islāmī*. 2 bd. Damaskus: Dār al-Khayr, 2006.

Ibn ‘Abd al-Barr al-Qorṭobī, ‘Abdollāh ibn Moḥammad. *At-Tamhīd limā fī al-Mowāṭṭa’ min al-Ma‘ānī wa al-Asānīd*. Redigert av Moṣṭafá ibn Aḥmad al-‘Alawī og Moḥammad ‘Abd al-Kabīr al-Bakrī. 24 bd. Marokko: Wizārah ‘omōm al-Auqāf wa ash-Sho‘ōn al-Islāmiyyah, 1967.

Ibn Aḥmad al-Azharī, Moḥammad. *Tahzīb al-Loghah*. Redigert av Moḥammad ‘Aud Mor‘ab. 8 bd. Beirut: Dār iḥyā’ at-Torāth al-‘Arabī, 2001.